

***STRATEGIA OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
GMINY POKÓJ NA LATA 2016-2020***

Wstęp

Działania związane z opieką nad zabytkami oraz wykorzystaniem zasobów środowiska kulturowego do tej pory nie były postrzegane przez władze gminne jako kierunki prorozwojowe gminy Suchowola. Z drugiej jednak strony potencjał terenu: bardzo dobra lokalizacja (geograficzny środek Europy), jego bogate dziedzictwo kulturowe oraz istotne walory przyrodniczo-krajobrazowe predysponują go w rozważanych aspektach do pełnienia ważnej roli w skali regionu. Rodzi to jednak konieczność podejmowania decyzji mających na celu aktywne zarządzanie zasobami stanowiącymi dziedzictwo kulturowe gminy, co przełoży się na poprawę estetyki krajobrazu architektonicznego, jak też na atrakcyjność ekonomiczną tej części powiatu sokólskiego. Strategia ochrony dziedzictwa kulturowego gminy Pokój na lata 2016-2020 jest elementem polityki samorządowej. Jej celem jest określenie głównych zadań i kierunków działań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami, a także dziedzictwa niematerialnego. Będzie ona służyć inicjowaniu i wspieraniu prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania spuścizny kulturowej. Wskazane w niej działania są ukierunkowane na poprawę stanu zabytków oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Strategia, m.in. poprzez inicjatywy edukacyjne, ma też budzić w lokalnej społeczności świadomość wspólnoty kulturowej, roli i znaczenia lokalnych wartości i wspólnych korzeni. Dbłość o zachowanie wartości kulturowych wzmacnia poczucie tożsamości, wspiera identyfikację jednostki z tzw. „małą ojczyzną”. Niniejszy dokument stanowi podwalinę współpracy między samorządem gminnym i właścicielami zabytków. W kolejnych latach wspólne działania powinny przynieść lokalnej społeczności wiele korzyści, związanych z zachowaniem dziedzictwa kulturowego oraz rozwojem turystyki. Istotnym celem dokumentu jest dążenie do osiągnięcia odczuwalnej i akceptowanej społecznie poprawy w zakresie: stanu zachowania i utrzymania obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy, szeroko pojmowanego zasobu dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego. Istotnym jest, aby ta zmiana na lepsze dokonywała się przy partycypacji mieszkańców gminy. Obowiązkiem władz publicznych w tym względzie jest pobudzanie i usprawnianie mechanizmów regulujących kwestie tej opieki oraz tworzenie i wspieranie inicjatyw mających ją na celu.

· UWARUNKOWANIA OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Podstawowymi dokumentami strategicznymi, na szczeblu krajowym, dotyczącymi ochrony dziedzictwa kulturowego są:

- Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017;
- Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030;
- Strategia rozwoju kapitału społecznego 2020.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jest to najważniejszy dokument definiujący politykę państwa polskiego w obszarze dziedzictwa kulturowego. Jego przedmiotem jest określenie warunków niezbędnych do sprawowania opieki nad obiektami zabytkowymi. Zostały w nim zidentyfikowane cele i kierunki działań oraz zadania w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, warunki i sposoby finansowania planowanych działań oraz harmonogram ich realizacji.

Celem głównym Krajowego Programu jest wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków. Jego wdrożeniu mają służyć trzy cele szczegółowe:

- wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce,
- wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków,
- tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji, które realizowane będą w ramach szczegółowych zadań.

Cel szczegółowy 1	Wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce
Kierunki działania	<ul style="list-style-type: none"> · wzmocnienie instrumentów ochrony krajobrazu kulturowego; · opracowanie kompleksowego raportu o stanie zachowania zabytków; · wypracowanie jednolitych standardów działania konserwatorskiego w odniesieniu do wybranych typów i kategorii zabytków nieruchomych zgodnie z obowiązującą doktryną konserwatorską;
Cel szczegółowy 2	Wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków
Kierunki działania	<ul style="list-style-type: none"> · zwiększenie efektywności zarządzania i ochrony zabytków poprzez wdrażanie infrastruktury informacji przestrzennej o zabytkach; · wypracowanie standardów, pozwalających na lepszy przepływ informacji pomiędzy organami ochrony zabytków a społecznościami żyjącymi w otoczeniu zabytków objętych ochroną; · podniesienie jakości procesów decyzyjnych w organach ochrony zabytków; · merytoryczne wsparcie samorządu terytorialnego w ochronie zabytków;
Cel szczegółowy 3	Tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji
Kierunki działania	<ul style="list-style-type: none"> · wspieranie budowania świadomości społecznej funkcji dziedzictwa kulturowego jako podstawy kształtowania się tożsamości narodowej i społeczności lokalnych; · promocja zasobu dziedzictwa za pośrednictwem Internetu; · zwiększanie dostępu do zasobu dziedzictwa i ułatwienie jego odbioru społecznego.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030

W dokumencie przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych lat, określono cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju, wskazano zasady oraz mechanizmy koordynacji i wdrażania publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny. Celem strategicznym tego dokumentu jest efektywne wykorzystanie przestrzeni i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie czasu. Do osiągnięcia podstawowego celu ustanowiono sześć celów operacyjnych, z których czwarty i szósty są ściśle związane z ochroną

dziedzictwa kulturowego kraju, tj. cel 6: Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego oraz cel 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski, który zakłada podjęcie działań w następujących obszarach:

- integracja działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju, jako podstawa ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych;
- wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

W ramach realizacji niniejszych celów skoncentrowano się na objęciu ochroną prawną najcenniejszych pod względem przyrodniczym i kulturowym krajobrazów naturalnych i historycznych, w tym układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz stanowisk archeologicznych.

Strategia rozwoju kapitału społecznego 2020

W dokumencie stwierdzono, że polityka powinna wspierać procesy i inicjatywy, które wzmacniają wolę działania obywateli na rzecz dobra wspólnego i przyczyniają się do wzmocnienia zaufania, jako jednego z podstawowych komponentów życia społecznego, gospodarczego i kulturowego. Położono w nim nacisk m.in. na fakt, że *„dziedzictwo kulturowe stanowi (...) nie tylko przedmiot ochrony, ale jest również zasobem, który winien zostać wykorzystywany dla obecnego i przyszłego rozwoju. Obejmuje ono nie tylko materialne dobra kultury, ale także wartości artystyczne i poznawcze utrwalające naszą pamięć narodową oraz tworzące tożsamość.”* Taki zapis, jak i poniższe cele odpowiadają założeniom niniejszego dokumentu.

Wśród przyjętych w Strategii celów ściśle związane z obszarem kultury i dziedzictwa kulturowego są:

- cel szczegółowy 1 – kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji realizowany poprzez działania: rozwój kompetencji kulturowych w uczeniu się innym niż formalne oraz upowszechnienie różnych form uczestnictwa w kulturze;
- cel szczegółowy 4 – rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego, który jest realizowany przez działania: tworzenie warunków wzmacniania tożsamości i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, ochronę dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu, a także digitalizację, cyfrową rekonstrukcję i udostępnianie dóbr kultury.

W ramach wypełnienia postanowień Strategii w okresie jej wdrażania, przewidywana jest realizacja dwóch kolejno następujących po sobie Krajowych Programów, których zespolone efekty mają stanowić wypełnienie zapisów strategii w zakresie wyznaczonym przez przytoczone powyżej cele.

Podstawowymi dokumentami strategicznymi, na szczeblu wojewódzkim, dotyczącymi ochrony dziedzictwa kulturowego są:

- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020;

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020

(Uchwała Sejmiku Województwa Opolskiego uchwałą nr XXV/325/2012 z dnia 28 grudnia 2012) <https://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/zarzadzanie-rozwojem-kraju/koncepcja-przestrzennego-zagospodarowania-kraju/>

Strategia (s. 46) wskazuje, że „za wizytówkę regionu uważa się kompleksy architektury sakralnej i świeckiej, zespoły zamkowe i pałacowo-parkowe oraz drewniane kościoły włączone w szlak architektury drewnianej Polski Południowej będący częścią europejskiego szlaku. Problemem w opisywanym obszarze jest utrudniona infrastruktury kulturalnej, która często obarczona jest barierami architektonicznymi, dostępność do technicznymi i w komunikowaniu się, wymaga zatem adaptacji, generalnego remontu oraz doposażenia poszczególnych obiektów. Zapewnienie dostępności dotyczy również sposobu komunikacji z osobą niepełnosprawną jako odbiorcą. Jest to jeden z czynników, który wpływa na poziom wskaźników określających uczestnictwo mieszkańców w rozwoju kultury regionu, który utrzymuje się na zauważalnie niższym pułapie niż przeciętnie w Polsce”.

CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW I ANALIZA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY POKÓJ

Charakterystyka ogólna gminy Pokój

Pokój jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa opolskiego w odległości około 30 km na północ od Opola. Jest jedną z pięciu gmin wchodzących w skład powiatu namysłowskiego. Graniczy z gminami: Popielów, Dobrzeń Wielki, Murów, Wołczyn, Świerczów, Domaszowice. Siedzibą władz samorządowych jest wieś Pokój.

Historia osadnictwa

Według źródeł historycznych początków osadnictwa w gmnie Pokój należy szukać na przełomie XIV i XV wieku, kiedy powstały wsie Fałkowice, Domaradz, Krogulna, Zieleniec.

Kultura na terenie gminy

Gmina Pokój dysponuje istotnym potencjałem przyrodniczym i kulturowym. Położona jest w punkcie, w którym krzyżują się szlaki turystyczne wiodące Stobrowskim Parku Krajobrazowym.

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzi Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Pokoju. Organizuje on liczne imprezy i zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży: plastyczne, taneczne, muzyczne i sportowe. Przy nim działa Publiczna Gminna Biblioteka w Pokoju.

Na jej terenie funkcjonują organizacje pozarządowe, które realizują zadania społecznie użyteczne.

Suchowolę charakteryzuje także wielokulturowość. Jest to związane z bogatą historią tych terenów, które przez lata zamieszkiwane były przez różne grupy etniczne, wyznaniowe i narodowościowe, tj. Niemców, Polaków, Czechów, Żydów, Ślązaków, ludność napływową,. Lokalna społeczność jest mocno zróżnicowana –

w strukturze dominują katolicy, ewangelicy i inne związki wyznawcze.

O obecności ludności żydowskiej na terenie gminy świadczy cmentarz żydowski. W Pokoju znajdowała się też synagoga, ale niestety nie zachowała się, bowiem w trakcie II wojny światowej uległa spaleniu. Wielokulturowość tego terenu przyciąga licznych turystów, ponieważ mogą tu poznać historię rodu Württembergów i związanych z dwoiem osób o międzynarodowej sławie.

Do najbardziej znanych imprez organizowanych na terenie gminy jest odbywający się od 2004 roku Festiwal Muzyki Zabytkowych Parków i Ogrodów m. C.M. von Webera.

Ocena stanu zachowania dziedzictwa kulturowego gminy Pokój

Gmina Pokój dysponuje istotnym potencjałem kulturowym. Najcenniejszymi zabytkami na jej terenie są układ przestrzenny Pokoju, zabytkowe założone parkowe w Pokoju. Natomiast najciekawsze zabytki archeologiczne to grodzisko średniowieczne w Krzywej Górze.

Do najważniejszych obiektów kształtujących krajobraz kulturowy gminy Pokój zaliczamy:

- stawy będące „kopią” Doliny Biebrzy. Swoje miejsce znalazły tu unikalne na skalę europejską gatunki ptaków i roślin,

W wyniku weryfikacji stanu zabytków istniejących na terenie gminy Pokój stwierdzono, iż przeważają tu obiekty budownictwa mieszkalnego oraz cmentarze. Wśród ujętych w (gminnej ewidencji zabytków większość stanowią obiekty o częściowo zatartych cechach zabytkowych, co jest spowodowane w większości przypadków przez upływ czasu. Należy tu także wspomnieć o niefachowo prowadzonych modernizacjach i remontach, np. o zmianach pokrycia dachów. Obiekty sakralne zachowane są w dobrym stanie, były na bieżąco remontowane, zaś wszelkie działania przy zabytkach wpisanych do rejestru są uzgadniane i akceptowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

ANALIZA SWOT

W celu właściwej oceny stanu dziedzictwa kulturowego gminy Pokój oraz możliwości gminy w tym zakresie, przeprowadzono analizę SWOT:

Mocne strony	Słabe strony
wysokie walory kulturowe, historyczne, przyrodnicze	niski poziom wiedzy na temat walorów kulturowych , historycznych i przyrodniczych niewystarczające wykorzystanie obiektów zabytkowych; mało skuteczna ochrona zabytków i krajobrazu kulturowego ze względu na niewystarczający poziom finansowania prac konserwatorskich lub innych prac związanych z utrzymaniem wysokich standardów przestrzeni. brak wystarczających środków finansowych gminy na ochronę zabytków i prace konserwatorskie przy obiektach;

	<p>wysokie koszty utrzymania i remontów obiektów zabytkowych;</p> <p>niewystarczająca elastyczność i brak umiejętności adaptacji instytucji kultury do nowych wyzwań;</p> <p>niewystarczające powiązanie edukacji szkolnej z edukacją kulturalną wykorzystującą lokalne zasoby kulturowe</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>możliwość rewaloryzacji zabytków z wykorzystaniem dotacji krajowych i unijnych;</p> <p>rosnące zapotrzebowanie na działalność kulturalną wśród społeczeństwa;</p> <p>powszechna świadomość konieczności ochrony zabytków;</p> <p>wzrost znaczenia dziedzictwa kulturowego w świadomości Polaków (badania Narodowego Instytutu Dziedzictwa).</p>	<p>Dekoniunktura gospodarcza kraju</p> <p>Patologie społeczne</p> <p>Starzenie się społeczeństwa</p> <p>Niepozyskanie zewnętrznego finansowania dla planowanych inwestycji</p> <p>Degradacja zabytków</p> <p>Zbyt wolne tempo rewitalizacji przestrzeni i niski poziom estetyki</p> <p>Niedostatek środków publicznych na rewitalizację</p> <p>Niekontrolowana akcja inwestycyjna, w której interes własny przedkładany jest ponad dobro i wartości ogólne</p> <p>Niekontrolowane modernizacje obiektów zabytkowych prowadzące do utraty ich pierwotnych walorów architektonicznych</p>

· **CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA**

Nadrzędnym celem strategii jest **ochrona dziedzictwa kulturowego oraz wzrost znaczenia zabytków dla rozwoju gminy**. Będzie on realizowany przez **cele szczegółowe**, tj.:

Cel 1. Zachowanie dziedzictwa materialnego;

Cel 2. Świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego, w tym kultywowanie tradycji regionalnych;

Cel 3. Promocja i upowszechnianie szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego

Cel 4. Zwiększenie świadomości społecznej i edukacja służąca budowaniu tożsamości.

Do osiągnięcia powyższych celów szczegółowych wniesie wkład realizacja następujących kierunków działań:

Kierunki działań w ramach celu szczegółowego nr 1

- prowadzenie prac konserwatorsko-restauratorskich przy zabytkach stanowiących własność Gminy Pokój;
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na odnowę zabytków będących własnością Gminy Pokój;
- wsparcie organizacyjne Urzędu Gminy Pokój w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na renowację obiektów zabytkowych przez inne podmioty, na przykład kościoły i związki wyznaniowe;

- informowanie przez Urząd Gminy Pokój właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskiwania środków na odnowę i rewitalizację zabytków;
- wspieranie zmiany sposobu użytkowania bądź adaptacji obiektów zabytkowych do nowych funkcji, przyczyniających się do wzrostu ruchu turystycznego oraz promowania dziedzictwa kulturowego;
- zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, kradzieżą, czy zniszczeniem poprzez montaż stosownych systemów monitoringu i ochrony;
- dostosowanie obiektów zabytkowych do potrzeb osób niepełnosprawnych, bez uszczerbku dla tkanki zabytkowej;

Kierunki działań w ramach celu szczegółowego nr 2

- opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem dotychczasowej ekspozycji obiektów zabytkowych;
- stworzenie komputerowej bazy danych do prowadzenia monitoringu obiektów uwzględnionych w gminnej ewidencji zabytków;
- umieszczanie tabliczek „zabytek chroniony prawem” na obiektach wpisanych do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- włączanie zagadnień z obszaru ochrony dziedzictwa kulturowego do treści przygotowywanych dokumentów na szczeblu lokalnym;
- określenie zasad i konsekwentne ich wdrażanie w zakresie umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych;
- prowadzenie bieżących prac porządkowych przy obiektach zabytkowych, tj. cmentarzach, dawnych parkach i dbanie o ład przestrzenny;
- promowanie tradycyjnej kuchni poprzez uczestnictwo w imprezach zarówno lokalnych, regionalnych i krajowych, a także rozpowszechnianie jej walorów poprzez Internet i środki masowego przekazu;
- pobudzanie świadomości społeczności lokalnej w zakresie tradycji lokalnych.

Kierunki działań w ramach celu szczegółowego nr 3

- ułatwienie dostępu do informacji o dziedzictwie kulturowym poprzez wydawanie przez Gminę publikacji, w tym folderów promocyjnych, przewodników;
- promocja dziedzictwa kulturowego za pośrednictwem Internetu – dedykowanej strony internetowej oraz profili społecznościowych;
- opracowanie mapy zabytków gminy, która będzie atrakcyjna graficznie, a także czytelna, przez co proste

- stanie się dotarcie do wszystkich najciekawszych obiektów zabytkowych;
- wytyczenie nowych szlaków turystycznych pieszych i rowerowych wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego;
 - podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków w aspekcie społecznym, turystyki i edukacji – system informacji wizualnej;
 - wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie organizacji działalności kulturalnej;
 - ustanowienie i przyznawanie nagrody za osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania dziedzictwa kulturowego gminy (z uwzględnieniem np. prac magisterskich i dyplomowych);
 - organizowanie wycieczek i innych działań sprzyjających turystyce dziedzictwa, a także innych wydarzeń historycznych na terenie gminy;
 - wspieranie rozwoju turystyki bazującej na kulturowym dziedzictwie regionu;
 - oznaczenie ciekawych miejsc za pomocą tablic informacyjnych, drogowskazów, etc..

Kierunki działań w ramach celu szczegółowego nr 4

- włączenie tematyki ochrony dóbr kultury do zajęć szkolnych w jednostkach oświatowych prowadzonych przez Gminę;
- organizacja konkursów, szkoleń i prelekcji związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego podnoszących poziom wiedzy o zabytkach gminy, także spuściźnie kulturowej wśród społeczności lokalnej.

· **FINANSOWANIE OCHRONY, OPIEKI I PROMOCJI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO**

Art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wskazuje, iż opieka nad zabytkiem, w tym finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych spoczywa na osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do zabytku.

W związku z często wysokimi kosztami konserwatorskich prac badawczych, projektowych i ostatecznie wykonawczych, ustawa umożliwia finansowanie prac przy zabytkach wpisanych do rejestru przez inne podmioty niż właściciel lub posiadacz zabytku, poprzez ubieganie się o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych. Podstawowe z nich to:

- źródła publiczne, tj. budżet państwa, budżety jednostek samorządów terytorialnych wszystkich szczebli, środki Unii Europejskiej;
- źródła prywatne, tj. osób fizycznych, organizacji pozarządowych - stowarzyszeń, fundacji, kościelnych osób prawnych itp.

W związku z powyższym ważne jest propagowanie przez organ gminy informacji wśród właścicieli zabytków o różnych możliwościach dofinansowywania szeroko pojętych prac konserwatorskich prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

Zadania przewidziane w ramach Strategii związane z opieką nad zabytkami mogą być finansowane m.in. z następujących źródeł:

- z budżetu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w ramach przyznanej dotacji na prace zgodne z art. 77 ustawy;
- z budżetu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace, zgodne z art. 77 ustawy.

Dotacje Konserwatora Zabytków udzielane są w celu poprawy stanu zachowania zabytków poprzez ochronę i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, konserwację i rewaloryzację zabytków, udostępnianie zabytków na cele publiczne. Do dofinansowania kwalifikują się prace prowadzone przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, realizowane bez udziału środków europejskich:

- z budżetu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach dotacji przyznanej zgodnie z art. 77 ustawy w oparciu o ogłaszane corocznie przez Ministerstwo aktualne programy;
- z dotacji unijnych w ramach nowych programów operacyjnych, tj. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (w ramach 8. osi priorytetowej), Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego (w ramach 8. osi priorytetowej).

· ***OCENA I MONITORING REALIZACJI STRATEGII***

Wójt Gminy Pokój zobowiązany zostaje do składania co dwa lata sprawozdania z realizacji Strategii, które będzie przedstawiał Radzie Gminy Pokój. Sporządzone ono zostanie w pierwszym kwartale po upływie pełnych dwóch lat od uchwalenia przez Radę Gminy Pokój niniejszego dokumentu. Raport, o którym mowa będzie służył ocenie poziomu realizacji Strategii i jej ewentualnym aktualizacjom.

Przyjmuje się następujące wskaźniki stopnia osiągnięcia celów Strategii:

- wartość pozyskanych środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych przez Gminę;
- liczba obiektów zabytkowych poddanych remontom, konserwacji, pracom zabezpieczającym przed zniszczeniem lub kradzieżą;
- powierzchnia obiektów zabytkowych poddanych remontom, konserwacji, pracom zabezpieczającym przed zniszczeniem lub kradzieżą;
- ilość oznaczonych obiektów zabytkowych, dróg, tras turystycznych;
- ilość umieszczonych tablic zawierających krótką informację na temat historii obiektu;
- ilość umieszczonych tabliczek „zabytek chroniony prawem” na obiektach wpisanych do rejestru zabytków;
- liczba opracowanych i wydanych publikacji, folderów promocyjnych, przewodników poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego;
- ilość artykułów w prasie dotyczących zagadnień związanych z zabytkami gminnymi;
- ilość reportaży/felietonów/audycji, etc. wyemitowanych w środkach masowego przekazu;

- liczba zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych na terenie gminy;
- liczba utworzonych szlaków turystycznych;
- liczba osób odwiedzających obiekty zabytkowe oraz ilość uczestników imprez organizowanych przez instytucje kultury.

- ***INSTRUMENTARIUM REALIZACJI STRATEGII***

Zadania wskazane wcześniej będą wykonywane przy pomocy następujących instrumentów:

- prawnych, wynikających z przepisów ustawowych:
 - uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
 - wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków obiektów będących własnością Gminy;
 - wykonywanie decyzji administracyjnych, np. wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- finansowych:
 - finansowanie prac konserwatorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych stanowiących własność Gminy;
 - korzystanie z programów, w tym finansowanych z funduszy europejskich;
- koordynacji:
 - realizacja projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych strategiach, planach rozwoju lokalnego itp.;
 - współpraca z ośrodkami naukowymi, akademickimi oraz muzeami;
 - współpraca z organizacjami wyznaniowymi w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami;
- społecznych:
 - działania edukacyjne i promocyjne;
 - współdziałanie z organizacjami społecznymi funkcjonującymi na terenie gminy, właścicielami oraz użytkownikami zabytków;
 - działania prowadzące do tworzenia miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami;
- kontrolnych:
 - aktualizacja gminnej ewidencji zabytków;
 - monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego;
 - analiza stanu zachowania dziedzictwa kulturowego.

Załącznik nr 1:

Wykaz zabytków nieruchomych i ruchomych zlokalizowanych na terenie gminy Pokój

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT ADRES OBECNY	ADRES DAWNY (Z DECYZJI O WPISIE DO REJESTRU)	DATA POWSTAN IA	NR DECYZJI O WPISIE DO REJESTRU
Domaradz	dom	dom mieszkalny	XIX	758/64 z 31.03.1964
Domaradzka Kuźnia	dom, ul. Opolska 11	chałupa drewniana	XVIII/XIX	2150/87 z 09.02.1987
Fałkowice	cmentarz		XVIII, po 1850	293/94 z 10.01.1994
Krzywa Góra	cmentarz katolicki			290/92 z 26.10.1992
Pokój	kościół ewangelicki „Kościół Zofii”	kościół ewangelicki		202/56 z 06.10.1956 601/17/46 z 16.12.1946
Pokój	cmentarz parafialny., ul. Wolności			285/92 z 23.10.1992
Pokój	cmentarz ewangelicko- augsburski, ul. 1 Maja		1755	289/92 z 28.10.1992
Pokój	cmentarz żydowski, ul. Kolejowa			227/89 z 04.12.1989
Pokój	park			123/85 z 4.03.1985 7/46 z 16.12.1946
Pokój	dom „Mateusza”, ul. Brzeska 1		XVIII	1795/66 z 14.10.1966
Pokój	dom (ruina), ul. Brzeska 20		XIX	1796/66 z 14.10.1966
Pokój	dom, ul. Kościelna 1	dom, ul. Kościelna 5	XIX	1797/66 z 14.10.1966
Pokój	dom (plebania), ul. 1 Maja 12		XIX	1798/66 z 14.10.1966
Pokój	dom, ul. 1 Maja 18			1801/66 z 14.10.1966
Pokój	dom, ul. Namysłowsk		XIX	1799/66 z 14.10.1966

	a 5			
Pokój	Dom Parafialny 1 Maja 11			162/2011 z 7.07.2011
Pokój	Kościół katolicki		1907-1908	230/2015 z 14.01.2015
Pokój	dom, ul. Wolności 36		XIX	1800/66 z 14.10.1966
Zawiść	cmentarz z budynkiem gospodarczym		1910	295/94 z 08.12.1994
Zieleniec	cmentarz komunalny z drewnianym parkanem,		1700	288/92 z 06.11.1992

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Uwagi
1	Domaradz	Kapliczka z figurą – św. Anna nauczająca Marię	Przy domu nr 2	
2	Domaradz	Kapliczka z obrazem – Matka Boska z Dzieciątkiem	Przy drodze przed wsią	
3	Domaradz	Figura – św. Jan Nepomucen	Przy drodze we wsi	
4	Domaradzka Kuźnia	Kapliczka	Przy skrzyżowaniu dróg Pokój – Wołczyn, przy domu nr 6	
5	Fałkowice	Figura – św. Jan Nepomucen w kapliczce	Przy kościele parafialnym	
6	Fałkowice	Kapliczka	W pobliżu domu nr 84, przy drodze do Lubnowa	
7	Jagienna	Kapliczka	Naprzeciw domu nr 1, na granicy miejscowości od strony Opola	
8	Lubnów	Kapliczka-dzwonnica	Przy ul. Powstańców Śl. Nr 11	
9.	Zespół rzeźb i obiektów małej architektury parkowej (11 obiektów)	Zabytkowe założenie parkowe w Pokoju	Założenie parkowe w Pokoju	

Załącznik nr 2:

Wykaz stanowisk archeologicznych znajdujących się na terenie gminy

L. p.	NR OBSZARU/ NR STANOWIS KA	OKREŚLENIE OBIEKTU	KULTURA/CHRO NOLOGIA	NR REJEST RU ZABYTK ÓW C-	DATA WPISU
1.	KRZYWA GÓRA	GRODZISKO	ŚREDNIOWIECZE (XIV-XV)	A - 353/72	1972